

10 SINIF

Tarih

BECERİ TEMELLİ

SORU BANKASI

Karekod
Çözümlü

Akıllı Tahta
Uygulamalı

9 786256 833906

Giriş
Yayınları

Yazarlar

Murat ÇINAR
Lezgin ASLAN
Okan ÇOBAN

10. SINIF TARİH

EDİTÖR

Turgut MEŞE

YAZAR

Komisyon

Bütün hakları Markaj Yayınlarına aittir.

Yayıncının izni olmaksızın kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik yollarla ya da fotokopi yoluyla basımı, çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz.

1. Baskı: Markaj Yayınları

2. Baskı: Giriş Yayınları

SERTİFİKA NO.

40447

KAPAK TASARIMI

Markaj Yayınları Tasarım Ekibi

SAYFA TASARIMI

Markaj Yayınları Dizgi Ekibi

BASKI VE CİLT

Data Dijital

ANKARA

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi

1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No:2/20

Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0 312 384 20 33

WhatsApp: 0505 099 24 84

www.girisyayinlari.com

girisyayinlari@gmail.com

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE: YERLEŞME VE DEVLETLEŞME SÜRECİNDE SELÇUKLU TÜRKİYESİ

- ▶ ANADOLU'YA TÜRK GÖÇLERİ 5
- ▶ ANADOLU'NUN TÜRKLEŞME SÜRECİ 7
- ▶ TÜRKİYE SELÇUKLU DEVLETİ - ANADOLU'DA DEVLETLEŞME SÜRECİ 10
- ▶ HAÇLI SEFERLERİ VE SONUÇLARI 12
- ▶ ANADOLU'DA MOĞOL TEHLİKESİ 14

2. ÜNİTE: BEYLİKTE DEVLETE OSMANLI SİYASETİ (1302 - 1453)

- ▶ AŞİRETEN BEYLİĞE 16
- ▶ BEYLİKTE DEVLETE 18
- ▶ RUMELİ'DE GENİŞLEME 20
- ▶ ANADOLU'DA TÜRK SİYASİ BİRLİĞİ SAĞLANIYOR ... 22
- ▶ ANKARA SAVAŞI VE FETRET DÖNEMİ (1402 - 1413)... 23

3. ÜNİTE: DEVLETLEŞME SÜRECİNDE SAVAŞÇILAR VE ASKERLER

- ▶ OSMANLI ASKERİ TEŞKİLATININ KURULMA SÜRECİ 25
- ▶ TIMAR SİSTEMİ VE TIMARLI SİPAHİLER 27
- ▶ YENİÇERİ OCAĞININ KURULMASI 29

4. ÜNİTE: BEYLİKTE DEVLETE OSMANLI MEDENİYETİ

- ▶ ANADOLU'NUN İSLAMLAŞMASI 31
- ▶ OSMANLI DEVLET İDARESİ 33
- ▶ OSMANLI'DA SÖZLÜ VE YAZILI KÜLTÜR 35
- ▶ OSMANLI'DA ZANAAT, SANAT VE KÜLTÜR FAALİYETLERİ 37

5. ÜNİTE: DÜNYA GÜCÜ OSMANLI (1453 - 1595)

- ▶ İSTANBUL'UN FETHİ VE SONUÇLARI 39
- ▶ İSLAM DÜNYASI LİDERLİĞİNE 41
- ▶ KANUNİ DÖNEMİ 43
- ▶ DENİZLERDE HÂKİMİYET MÜCADELESİ 47

6. ÜNİTE: SULTAN VE OSMANLI MERKEZ TEŞKİLATI

- ▶ TOPKAPI SARAYI VE DİVÂN-I HÜMÂYUN 50
- ▶ OSMANLI DEVLET ANLAYIŞI 52

7. ÜNİTE: KLASİK ÇAĞDA OSMANLI TOPLUM DÜZENİ

- ▶ OSMANLI MİLLET SİSTEMİ - OSMANLI DEVLETİ'NDE GÜNLÜK YAŞAM 54
- ▶ OSMANLI'DA TOPRAK MÜLKİYETİ VE TARIMSAL ÜRETİM 56
- ▶ OSMANLI EKONOMİSİNDE LONCA TEŞKİLATI 58
- ▶ OSMANLI VAKIF SİSTEMİ 60
- ▶ CEVAP ANAHTARI 62

1 Bizanslı tarihçi Zonaros, IX. Konstantin Monomakhos'u Anadolu'nun Türkler tarafından fethinin sebebi olarak gösterirken pek de haksız sayılmaz. Bunun sebebi imparatorluğun doğu sınırında tampon durumunda olan Ani Krallığı'nı ilhak edip Selçuklular ile sınırdış hâle gelmesidir. Bölgedeki 50.000 kişilik yerel muhafız gücünü dağıtır ve paralı askerlerden bir ordu kurar. Bu orduyu oluşturan askerlerin ücretlerinin ödenebilmesi için bölgeye dayatılan ağır vergiler de ciddi bir hoşnutsuzluğa sebep olur. Türkmen akınlarının başladığı bu dönemde, savunma savaşında avantaj teşkil edebilecek yerel kuvvetler yerine güçlü surların arkasında kalıp meydan savaşını beklemeyi tercih eden ordu modeli yetersiz kalır. Hatta Ermeni yerel hanedanları, derebey aileleri, askeri ve politik kadrolar yerinden edilir.

Tarihçi Zonaros'e göre Türkmen akınlarına karşı Bizans'ın etkisiz kalmasının nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Ordu düzeninin bozulması
- B) Yeni oluşturulan ordunun savunma savaşlarında tecrübesiz olması
- C) Yerel güçlerin Türklerin tarafına geçmesi
- D) Halkın devlete küstürülmesi
- E) Bölgenin saldırılara açık hâle gelmesi

2 Anadolu'ya ilk Türk akınları Hunlar tarafından yapılmıştır. Asya'dan Avrupa'ya göç eden Hunların bir kolu IV. yüzyılın sonlarında Kafkaslar üzerinden Anadolu'ya gelmiş, Erzurum, Malatya ve Çukurova bölgelerine kadar ilerlemiş, aynı yolda geri dönerek Avrupa'ya doğru ilerleyen ana kola katılmışlardır. Anadolu'ya ikinci Türk akınlarını ise VII. yüzyılda Sabar Türkleri yapmış, Doğu ve Orta Anadolu'da Bizanslılarla mücadele ettikten sonra elde ettikleri ganimetlerle ülkelerine geri dönmüşlerdir.

Bu bilgilere göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Anadolu'ya ilk Türk akınları yurt edinme amaçlı olmuştur.
- B) Türklerin Anadolu'ya ilk ayak basmaları Kavimler Göçü sırasında olmuştur.
- C) Türklerin Anadolu'ya ilk akınları keşif amaçlı olmuştur.
- D) Türkler Anadolu'ya ilk akınlarında ekonomik kazançlar elde etmiştir.
- E) Türkler çeşitli dönemlerde Anadolu'ya akınlar düzenlemişlerdir.

3 Malazgirt Meydan Muharebesi, Bizans'ın Anadolu'daki hâkimiyetinin büyük ölçüde kırıldığı önemli bir gelişme olmuştur. Savaşın ardından Selçuklu Devleti'ne bağlı komutanlar tarafından Anadolu'nun pek çok bölgesinde iç işlerinde serbest Türk beylikleri kurulmuştur. Selçuklular bu sayede Anadolu'yu yurt edinme politikasını uygulamaya koyarak Bizans'ın Anadolu üzerindeki hâkimiyetine son vermiş ve Anadolu üzerinde "Türkiye Tarihi" başlamıştır.

Bu gelişmelere bakılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Tarihte ilk Türk devletleri Malazgirt Savaşı'nın ardından kurulmuştur.
- B) Malazgirt Savaşı sonrası Anadolu'da siyasi güç dengeleri değişmiştir.
- C) Anadolu'yu yurt edinme süreci ilk Türk beylikleri ile başlamıştır.
- D) Türkiye tarihi parçalı siyasi yapı şeklinde başlamıştır.
- E) Malazgirt Savaşı Anadolu'nun Türkleşmesini hızlandırmıştır.

4 Türklerin Anadolu'yu vatan olarak seçmelerine karar verdikleri dönem Büyük Selçuklular zamanıdır. Büyük Selçuklular Anadolu'yu iyi hesaplanmış planlı bir hareketin sonucunda yurt edinmişlerdir.

Bu planlı hareketin;

- ◆ Birinci aşamasını, Anadolu'yu keşiflerle tanıma
- ◆ İkinci aşamasını, Anadolu'ya akınlarda bulunma
- ◆ Üçüncü aşamasını ise fethedilen yerlerde iskan politikasını gerçekleştirme oluşturmuştur.

Buna göre Selçukluların Anadolu'yu yurt edinme hareketini planlı bir şekilde yürütmesi;

- I. Anadolu'da farklı devletler kurmak istediği,
- II. yerli halkı kendiliğinden teslim olmaya zorladığı,
- III. yeni bir yurt edinmede kararlı olduğu

durumlarından hangilerini kanıtlar niteliktedir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve III
- E) II ve III

1 Tuğrul Bey'in Bizans'a bağlı Ermeni ve Gürcü birliklerine karşı 1048'de yaptığı Pasinler Savaşı Büyük Selçuklu Devleti'nin Bizans'a karşı kazandığı ilk savaştır. Pasinler Savaşı ile yaklaşık bir asır sürecek olan Selçuklu Bizans mücadelesi başlamıştır. Bu nedenle Pasinler Savaşı Anadolu'nun kapılarını Türklere aralayan savaş olarak kabul edilmektedir. Savaş sonrasında Bizans ile imzalanan antlaşmada şu hükümlere yer verilmiştir:

- I. Bizans, Emeviler zamanında İstanbul'da yaptırılmış olan cami ve medreseyi tamir ettirecek
- II. Bizans tarafından Abbasi halifesi ve Tuğrul Bey adına hutbe okutturulacak
- III. Caminin mihrabına, eski Türk hâkimiyeti alameti olan ve sultan Tuğrul Bey'in kullandığı "ok veya yay" işareti işlenecek

Bu hükümlerden hangileri Bizans'ın egemenlik ve bağımsızlık anlayışından doğrudan taviz verildiğinin kanıtıdır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

2 Anadolu'nun ilk fetihleri için Malazgirt Zaferi sonrası Sultan Alp Arslan Anadolu'nun fethini devlet politikası hâline getirerek Anadolu'ya komutanlar gönderdi. Bu komutanlar Anadolu'da ilk beyliklerini kurdular. Anadolu'nun fethi için beylikler, kuzeyde Gürcüler, batıda Bizans ve zaman zaman Haçlılar, güneyde ise Eyyubiler ile mücadele ettiler. Bölgelerini farklı düşmanlara karşı iyi savunan beyliklerin çoğu, zamanla Türkiye Selçukluları hakimiyetine girmiş ve kültür miraslarını Selçuklulara devretmiştir. Buldukları bölgelerin imkanlarını iyi kullanarak ekonomik güce ulaşan bu beylikler Anadolu'da camiler, kervansaraylar, imarethaneler, zaviyeler, hamamlar, kümbetler gibi mimari eserler inşa etmişlerdir.

Buna göre Anadolu'da kurulan ilk Türk beylikleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Büyük Selçuklu Devleti'nin etkisiyle kurulmuşlardır.
B) Anadolu'da kalıcılığı sağlamışlardır.
C) Türkiye Selçuklu Devleti'ni kurmuşlardır.
D) Anadolu'nun Türkleşmesini sağlamışlardır.
E) Anadolu'yu refaha kavuşturmuşlardır.

3

Anadolu'ya ilk Selçuklu akınları, Büyük Selçuklu Devleti kurulmadan önce Çağrı Bey liderliğinde keşif yapmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Yaklaşık 3000 kişilik bir kuvvetle Anadolu'ya giren Çağrı Bey, elde ettiği ganimetler ve Anadolu hakkında öğrendiği pek çok önemli bilgiyle Tuğrul Bey'in yanına dönmüştür. Anadolu'yu yurt edinme politikasının temeli, Büyük Selçuklu Devleti'nin kuruluşundan sonra

Tuğrul Bey tarafından atılmıştır. Tuğrul Bey hanedan mensuplarını ve komutanlarını Anadolu'nun fethi konusunda görevlendirmiştir. Alp Arslan Dönemi'nde ise "fethedilen yer fethedenindir." anlayışıyla Anadolu'nun fethi sistemli hâle getirilerek hız kazanmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Anadolu'nun Türk yurdu hâline getirilmesi belli bir aşamadan sonra gerçekleşmiştir.
B) Büyük Selçuklu Devleti Anadolu'nun Türkleştirilmesini devlet politikası hâline getirmiştir.
C) Alp Arslan'ın fetih politikasının amacı Türkleri Anadolu'da kalıcı hâle getirmektir.
D) Türkler Anadolu'yu ilk kez Çağrı Bey sayesinde keşfetmiştir.
E) Selçukluların Anadolu'ya ilk akınları yurt edinme amacı taşımamıştır.

1 **Paul Wittek:** Osmanlı Beyliği'nin çok güçlü bir devlet olarak ortaya çıkmasını bu beyliği kuranların gaza düşüncesiyle hareket etmelerine bağlamıştır.

Fuad Köprülü: Selçuklu Devleti'nin zaafa düşmesiyle Anadolu'da ortaya çıkan otorite boşluğunda yararlanan bu beylik gaza ruhu ile hareket etmiş, bu anlayışı ile Anadolu'daki askeri, sosyal ve iktisadi grupların desteğini almıştır.

Halil İnalçık: Bizans sınırında gelen gaza ideolojisiyle donanmış bir nüfus potansiyeli iyi yönlendirilerek yeni bir Türk beyliğinin doğuşunu sağlamıştır.

Tarihçilerin verilen açıklamaları değerlendirildiğinde Osmanlı Devleti'nin büyümesinde etkili olan aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ilgili ortak görüş belirtmişlerdir?

- A) Siyasi B) Ekonomi C) Dini
D) Sosyal E) Kültürel

2 Osmanlı Devleti'nin kuruluş tarihi olarak ders kitaplarında yıllarca 1299 yılı verildi. Ancak yapılan tarihi araştırmalar bu tarihin doğru olmadığını gösterdi. Osmanlı'nın bir hanedan kurucusu durumuna gelmesi, 1302'de Bizans ordusuna karşı Koyunhisar (Bapheus) Savaşı'nda elde edilen zaferle ilgilidir. Bizans tarihçi Pakimeres'in (Pachymeres) verdiği 27 Temmuz 1302 tarihi ile Osmanlı kaynağında geçen hicri 702 (başlangıcı 26 Ağustos 1302) tarihi aynı yıl üzerinde birleşmektedir. Bir imparatorluk ordusuna karşı kazanılan bu savaş, Osman Gazi'nin bölgede karizmatik ve otoriter bir bey durumuna getirmiştir. Bu zafer birçok Türkmen boyunu ve gazileri onun bayrağı altında birleştirmiştir. Dolayısıyla 27 Temmuz 1302 tarihini Osmanlı Devleti'nin kesin kuruluş tarihi olarak kabul edebiliriz.

Tarihçi Halil İnalçık'ın bu açıklaması örnek alındığında;

- I. Tarihçiler geçmişte yaşanmış tarihi olaylarla ilgili sürekli araştırmalar yapmaktadır.
II. Bizans kaynakları Osmanlı tarihini aydınlatan temel kaynaklar olarak kabul edilmektedir.
III. Yeni bilgi ve belgeler, mevcut tarihi bilgilerin değişmesine yol açabilmektedir.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

3 Osmanlı Beyliği'nin kuruluşu üzerinde özellikle XX. yüzyılın başlarında yerli ve yabancı araştırmacılar çokça durmuş ve 400 atlıdan cihan beyliğine geçişin sınırlarını araştırmışlardır. Bunlardan H.A Gibbons "Osmanlı küçük bir aşiretti. Yeni Müslüman olmanın heyecanı ile Anadolu'ya gelen Osmanlılar kendi nüfusları az olduğundan gayrimüslimleri zorla İslamlaştırdıktan sonra dine dayalı yeni bir Osmanlı ırkı meydana getirdiler." demiştir.

Buna göre H.A Gibbons'un Osmanlı'nın kuruluşu ile ilgili;

- I. Osmanlı Devleti'ni meydana getiren toplumun daha çok yabancı kökenli milletlerden oluştuğu,
II. Osmanlı'nın kuruluşundan itibaren teokratik bir yapıya sahip olduğu,
III. Anadolu'daki gayrimüslimlerin tamamını İslamlaştırdığı

düşüncelerinden hangilerini ifade ettiği söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

4 Tarihçi Paul Wittek Osmanlı Devleti'nin kuruluşu ile ilgili yaklaşımlarda bulunurken, eski kaynaklarda verilen Osman Bey'in dedesi Süleyman Şah ile alakalı öykülerdeki farklı anlatımlara atıfta bulunmuştur. Bu anlatım farklılıklarından dolayı kabile geleneğinin olamayacağına dair bir çıkarımda bulunmuş ve Osmanlılar kabile değil, başka bir şeyi esas alıyor düşüncesine sahip olmuştur. Wittek'e göre ilk dönemin öncüleri sahip oldukları dini inancı yeni yerlere taşımak için büyük bir arzu duyuyorlardı. Bu düşüncesi aynı ideali paylaşan ve diğer beyliklere de atılmayı bekleyen insanları kendine çekmiş ve Osmanlılar Rumeli'ye geçerek kendilerine çok münbit (verimli) bir genişleme alanı bulmuştur.

Buna göre Wittek, Osmanlı Devleti'nin kuruluşunda ve büyümesinde aşağıdaki unsurlardan hangisinin etkili olduğundan söz etmiştir?

- A) Gaza ve cihat anlayışı
B) Merkezîyetçi yapısı
C) Coğrafi konumu
D) Beyliklerin destek vermesi
E) Geleneklerine bağlı olması

1

Verilen harita değerlendirildiğinde Söğüt ve Domaniç dolaylarında kurulan Osmanlı Beyliği'nin her iki dönemi ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Daha çok batı yönlü politikalar yürütülmüştür.
- B) Orhan Bey Dönemi'nde denizcilik faaliyetleri başlamıştır.
- C) Rumeli'ye ilk geçiş Orhan Bey Dönemi'nde gerçekleşmiştir.
- D) Osman Bey tekfurlar arasındaki çekişmelerden yararlanarak İznik ve Bilecik'i fethetmiştir.
- E) Yapılan fetihler Osmanlı Beyliği'ni jeopolitik önemi olan bir devlet konumuna getirmiştir.

2

"Bizans'a karşı cihat ve gaza geleneği ile hareket edeceğiz. Fethettiğimiz yerleri bayındır hâle getireceğiz. Halkın canına ve malına dokunmayacağız. Türkmen beyliklerinin kendi aralarındaki mücadelelerinde yer almayacağız kardaşım. Dursun Fakih sen de kadı olarak Karachahisar'da adıma hutbe okut, fakir-fukaraya sadaka dağıt."

Orhan Bey'in verilen açıklamasından aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılamaz?

- A) Bizans'a karşı izlenecek siyasi politikadan söz edilmiştir.
- B) Osmanlı hoşgörülü bir anlayışla hareket etmiştir.
- C) Osmanlılar istilacı bir millet özelliği taşımamaktadır.
- D) Osmanlı Beyliği ilk zamanlarda Anadolu'da beylikler arasında yaşanan çekişmelerden uzak kalmaya çaba göstermiştir.
- E) Osmanlı Beyliği Orhan Bey Dönemi'nde adına hutbe okutarak bağımsızlığını ilan etmiştir.

3

XIV. yüzyıl başlarından itibaren gaza ve cihat politikası doğrultusunda hareket eden Osman Bey, Batı eksenli bir fetih politikası izledi. Bu politikada en büyük rakibi Bizans ve Bizans'a bağlı tekfurlardı. Osmanlı Beyliği'nin yapmış olduğu fetihler bir anda olmadı. Belli bir süre ve sistem içinde, uzun süreli sabır isteyen bir süreç sonrasında gerçekleşti. Osman Bey, ilk zamanlarda Ertuğrul Gazi'nin Bizans tekfurlarıyla iyi geçinme siyasetine devam etmiş ve bu sayede beyliği güçlendirmeyi amaçlamıştır. Osmanlıların kurulduğu Bitinya Bölgesi'nde, Bilecik ve İnegöl tekfurları ön plana çıkmıştır. Kayılar, yaylak ve kışlakları arasında gidış-geliş yaparken İnegöl tekfurunun topraklarını kullanmak zorunda kalmıştır. Bu yüzden Osmanlılar, sorun yaşadıkları İnegöl tekfuruna karşı Bilecik tekfuru ile iyi geçinmeye çalışmıştır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisi söylenemez?

- A) Beyliğin çıkarlarına göre hareket edilmiştir.
- B) Osmanlı Beyliği'nin kurulduğu bölge kısa sürede genişlemesine imkân sağlamıştır.
- C) Osman Bey tekfurlara karşı denge siyaseti yürütmüştür.
- D) Osmanlı Beyliği konargöçer bir yaşam tarzı sürmüştür.
- E) İlk zamanlardan itibaren fetihlerde dini düşünceler ön planda tutulmuştur.

1, 2 ve 3. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

Osman Bey'in din uğruna gazileri ile yaptığı Bizans'a yönelik başarılı askerî faaliyetler, diğer aşiret Türkmenlerinin de onlara katılmalarını sağlamıştır. Osman Gazi, kendi safında savaşan Türkmen aşiretlerine ganimetlerden pay vermiş ve ele geçirilen topraklara yerleşme hakkı tanımıştır. Bu şekilde elde ettikleri topraklar karşılığında aşiretler, Osman Bey'e tabi olmuş ve savaş zamanlarında atlı askerler göndermiştir. Bunlardan başka Beylik Dönemi'nde, Ahiyân-ı Rûm (Ahiler), Bâciyân-ı Rûm, Abdalân-ı Rûm, Gaziyân-ı Rûm, Fakiyan-ı Rum adlarıyla anılan zümrelere mensup kuvvetler de seferlere katılmıştır. Ahiler, toplumda anlayışlı ve uzlaştırıcı bir tutumla esnaf teşkilatı oluşturmuştur. Ahilik Teşkilatının çatısı altına giren esnaf ve sanatkarlar; mesleki, dinî, ahlaki eğitimden farklı olarak askerî talim ve terbiye de görmüştür. Ahilik, Anadolu'da süratle yayılmış, köylerde ve uç bölgelerde büyük nüfuzla sahip olmuştur. Osman Gazi, yoldaşları ve alpleri de Ahi Teşkilatına mensuptur. İslamiyet Öncesi Dönem'de binicilik ve atıcılıkta usta olan Türk kadınları, savaşlara erkeklerle birlikte katılmıştır. İslamiyet'e geçişin ardından da bu gelenek sürdürülmüş ve Anadolu'da Bâciyân-ı Rûm adıyla Ahiliğe denk bir kadınlar teşkilatı kurulmuştur. Abdalân-ı Rûm, savaşçı dervişlerin oluşturduğu teşkilattir. Abdal kelimesi, o devirde derviş kelimesi ile eş anlamlı olarak kullanılmıştır. Osmanlı Devleti'nin kuruluşunda Abdalân-ı Rûm Teşkilatı, gaziler (alperenler), Ahiler ve Bâciyân-ı Rûm ile birlikte büyük fayda sağlamıştır. Aynı bir teşkilat olarak adlandırılan Gaziyân-ı Rûm ise alpleri ifade etmiştir. Fakiyan-ı Rum ise bilim adamları oluşturduğu gruplardı.

1 Ahiyân-ı Rum, Bacıyan-ı Rum, Abdalan-ı Rum, Gazıyan-ı Rum adlarıyla anılan Anadolu'nun sosyal ve ekonomik zümrelerinin Beylik Dönemi'nde Osmanlı'ya destek vermelerinin temel nedeni Osmanlı'nın hangi özelliğinden kaynaklanmıştır?

- A) Gaza ve cihat anlayışıyla hareket etmesi
B) Merkezî bir yapıda olması
C) Anadolu'nun en güçlü beyliği olması
D) Soylu bir aileden gelmesi
E) Kendisiyle savaşanlara yüklü miktarda ganimetler vermesi

2 Osman Gazi kendi safında savaşan aşiretlere ganimetlerden pay vermiş ve ele geçirilen topraklara yerleşme hakkı tanımıştır.

Osman Gazi bu yolla;

- I. fethedilen yerleri kalıcı hâle getirme,
II. Türkmen aşiretlerini fetihlere teşvik etme,
III. Anadolu'da Türk siyasi birliğini sağlama

amaçlarından hangilerini gerçekleştirmek istemiştir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

3 Verilen metnin tamamı değerlendirildiğinde;

- I. Anadolu'nun sosyal ve ekonomik zümrelerinin Osmanlı'nın ilk askeri gücünü oluşturan grupların arasında yer aldığı,
II. Türklerdeki ordu-millet anlayışının Osmanlı'da da devam ettiği,
III. İlk düzenli askeri birliklerin Osman Bey zamanında oluşturulduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) II ve III
D) I, II ve III
E) I ve II

- 1 Tımar sistemine göre tımar arazisinden alınan vergi geliri, o bölgenin tımar beyi tarafından maaş ve asker yetiştirme karşılığında toplanıyordu.

Bu sistem sayesinde;

- ◆ Yerleşik yaşam yaygınlaşmıştır.
- ◆ Üretimde süreklilik sağlanmıştır.
- ◆ Devlet otoritesi güçlendirilmiştir.
- ◆ Hazineden para harcanmadan büyük bir orduya sahip olunmuştur.

Buna göre tımar sistemi;

- I. sosyal,
- II. ekonomi,
- III. siyasi

alanlarının hangilerine katkıda bulunmuştur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) I, II ve III E) Yalnız II

- 2 Osmanlı Devleti'nde idari sisteme bağlı olarak bugünkü manada hem askerlik hizmeti yapanlar hem de memur statüsünde bulunanlar askeri sınıfı oluşturdu. Bu sınıfa mensup beylerbeyi, sancakbeyi, tımarlı sipahi gibi kişiler vergi vermez ve yaptıkları askerlik hizmetleri karşılığı bir yerin veya köyün vergisini toplama yetkisine sahip olurdu. Vergi veren şehir, kasaba ve köy ahali ile konargöçerlere ise "reaya" denirdi. Reayanın devlete karşı görevleri kanunlarla belirlenmiştir. Bu görevleri dışında reayanın karşılıksız çalıştırılması yasaktır.

Buna göre Osmanlı Devleti'nde askeri ve reaya ayrımı;

- I. tımar sisteminin siyasi ve ekonomik uygulamaları,
- II. halkın eğitim düzeyi,
- III. sahip oldukları toprakların büyüklüğü

durumlarından hangilerine göre belirlenmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

- 3 Tımar sahipleri, savaş zamanında hazırladıkları cebelülerle birlikte sefere katılırdı. Seferlere katılmayan sipahilerin dirlikleri ellerinden alınır, idam da dâhil çeşitli cezalara çarptırılmaları söz konusu olabilirdi. Sancaklara dağıtılan Tımarlı Sipahiler, sancakbeyinin emri altındaydı. Seferler sırasında sipahilerin onda biri, buldukları bölgenin korunması, asayişin sağlanması ve başta zirai faaliyetler olmak üzere günlük işlerin görülmesi amacıyla geride bırakılırdı. Osmanlı Devleti'nin asıl savaş gücünü, eyalet askerleri yani Tımarlı sipahilerin de içinde olduğu askerî birlikler teşkil etmiştir. Osmanlı Devleti'nde Tımarlı sipahilerden başka yine eyalet askeri statüsünde akıncılar, deliler, yürükler, beşliler, yayalar ve müsellemler gibi yardımcı kuvvetler kullanılmıştır. Bu kuvvetler daha çok öncü, geri hizmet ve kale kuvvetleri şeklinde görevlendirilmiştir.

Buna göre;

- I. Tımar sistemi sayesinde üretimin devamlılığı sağlanmıştır.
- II. Tımar sistemi sayesinde her an savaşa hazır büyük bir askeri kuvvet bulundurulmuştur.
- III. Osmanlı taşrada farklı görevleri olan askeri teşkilatlar da kurmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III B) II ve III C) I ve III
D) Yalnız III E) I ve II

- 4 (I) Osmanlı Devleti; Balkanlar, Anadolu, Arap Yarımadası ve Kuzey Afrika'yı fethettiğinde farklı ekonomik sistem ve çeşitli kültürlere sahip toplulukları da bünyesine katmıştır. (II) Bu toprakların idaresi ve merkezi otoritenin bu bölgelerde sağlanması için bir sistemin oluşturulması gerekmektedir. (III) Oluşturulacak sistem hem merkezden uzak toprakların idaresini hem de toprağın işlenmesini sağlamıştır. (IV) Sistemin uygulanması dönemin şartları gereğidir. (V) Sistem devlete ait toprakların bir bölümünde uygulanmıştır. Böylece Osmanlı Devleti daha önce de Büyük Selçuklu ve Memlûklular gibi devletler tarafından kullanılan toprak sistemini geliştirip tımar sistemini ortaya çıkarmıştır.

Parçada son cümlede bulunan çıkarımın gerekçesi hangi cümlede verilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

- 1 Hacı Bektâş-ı Veli: "İncinsen de incitme.", "Her ne arasan kendinde ara. Düşmanın bile insan olduğunu unutma." sözü ile insana verdiği değeri ortaya koyan Hacı Bektâş-ı Veli, insan gönlünü incitmenin sakıncalarını dile getirir. Haksızlık ve zulüm yapanları ikaz eden Hacı Bektâş, "Bir olalım, iri olalım, diri olalım." demiştir.

Buna göre Hacı Bektaş-ı Veli;

- I. barış,
- II. dayanışma,
- III. dostluk,
- IV. sömürü

kavramlarından hangilerini anlatmak istemiştir?

- A) I ve II C) Yalnız II C) III ve IV
D) I, II ve III E) II, III ve IV

- 2 Ahmet Yesevi: Türklere İslamiyet'i kolaylaştırarak benimsetmiştir. İslamiyet'i tevazu nefsi köreltmek, soy ve din gözetmeksizin bütün insanları eşit saymak, dünya malını hor görmek gibi görüşlerle açıklamıştır.

Mevlana: İnsanlara iyiliği, alçak gönüllülüğü, cömertliği, merhameti ve doğru olmayı öğütlemiştir.

Yunus Emre: Öğretilerin de bütün insanlığı ilahi aşka, kardeşliğe merhamet ve şefkate davet etmiş; insan olmanın, kendini bilmenin, Allah'a ulaşmanın şartlarını ve yollarını anlatmıştır.

Verilenlere göre alim ve sufilerin öğretilerinde;

- I. İnsan ve insanlık sevgisi,
- II. hoşgörülü olma,
- III. erdemli olma

anlayışlarından hangilerinin ön plana çıktığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

- 3
- ◆ Hiddet ve kin, hakikatleri gören gözleri kör eder. Öfkeyi, iyi düşünmeyi daraltır, yanıltır.
 - ◆ Ayıp ve kusurlarını gördüğünüz arkadaşlarınızın, komşularınızın, sınırlarını ifşâ etmeyiniz; çünkü gördüğünüz bu sırlar, size emanettir. Emanete hıyanet ise çirkin bir harekettir.
 - ◆ "Bilmek istersen seni, can içre ara canı, geç canından bul anı, sen seni bil sen seni."

Hacı Bayram-ı Veli'nin öğretilerinden hangi anlayış çıkarılamaz?

- A) Kendini tanıma
B) Hoşgörülü olma
C) Ahlaklı olma
D) Haset etme
E) Anlayışlı olma

- 4 Anadolu'nun Moğolların egemenliğine girmesinden sonra Anadolu halkının devlet adamlarına güvenlerinin kalmadığı bu kargaşa ortamında insan sevgisi ve birlikteliği ön plana çıkararak toplum düzenini sağlayamaya çalışmışlardır. Ayrıca çok önemli Türkçe eserler yazmışlardır. İnsanı her şeyin önünde tutmak; dil, din, cinsiyet ve ırk ayrımı gözetmeyerek herkese eşit bir şekilde davranmak bu düşünürlerin temel felsefesinde yer almıştır. Bu felsefe Anadolu'nun İslamlaştırılmasında en temel faktör olmuştur.

Buna göre sufilerin Anadolu'da;

- I. Türk dilinin gelişmesi,
- II. hoşgörü ortamının oluşması,
- III. devletin ve milletin kaynaşması

gelişmelerinden hangilerine katkıda buldukları söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

1 Asıl adı Muhammed Turğay olan Uluğ Bey Timur'un torunudur ve devlet adamlığından ziyade, bilimsel çalışmalarıyla tanınmıştır. Özellikle matematik ve gök bilimine ilgi gösteren Uluğ Bey, Semerkand Medresesi'ni kurmuş; devrin en büyük rasathanesi olan Semerkand Gözlemevi'ni de yaptırmıştır. Gök bilim kataloglarının en mükemmeli olan "Zîc-i Uluğ Bey", günümüze kadar konumsal gök biliminin temel kitabı olarak kullanılmıştır. Zîc; VIII ve XVI. yüzyıllar arasında İslam gök bilimcilerinin hazırladığı; yıldızların, gök cisimlerinin gerçek ve görünür konumları ile hareketlerinin çizimine verilen addır. XVII. yüzyılda, İngiltere'de Greenwich Gözlemevi'ni kuran John Flamsteed (Con Fileymstid) "Britanya Gök Tarihi" adlı eserini hazırlarken, Zîc-i Uluğ Bey'den yararlanmıştı. 1836'da yayınlanan 4 ciltlik Ay haritasındaki kraterlerden birine Uluğ Bey ismi verilmiştir.

Buna göre Uluğ Bey ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Çalışmalarıyla çağları aşan bir bilim adamıdır.
- B) Dönemin tek gök bilimcisidir.
- C) Timur Devleti'nin kurucusudur.
- D) Uzay çalışmaları yapan ilk Türk gök bilimcisidir.
- E) Gök bilimiyle ilgili hazırladığı Zîc-i, Osmanlı medreselerinde temel ders olarak okutulmuştur.

2 Osmanlı Devleti sisteminin temeli seyfiye, kalemiye ve ilmiye sınıflarının birlikteliğine dayanır. Bu birlikteliğe dayanan yapı içinde görev ve yetkileri kanunnameler ile ortaya konan umera, ulema ve kalem erbabı merkez ve taşra teşkilatının işleminde katkı sağlamıştır. Örneğin, Osmanlı Devleti'nde taşra teşkilatının çekirdeğini, merkezden atanan bir kadı ile güvenlik ve adaletten sorumlu bir subaşı oluşturmuştur. Taşra idarecilerinin çoğu merkez tarafından atanmıştır. Sadaret kethüdası tarafından tayin listesi yapılmış ve sadrazam tarafından atamalar gerçekleştirilmiştir.

Buna göre Osmanlı Devleti ile ilgili;

- I. merkeziyetçi bir yapıya sahip olduğu,
- II. devlet idaresinde hiyerarşik bir düzen olduğu,
- III. devlet idaresinde keyfi uygulamalara yer verilmediği

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I, II ve III
- C) II ve III
- D) Yalnız III
- E) I ve III

3 Osmanlı Devleti'nde devlet idaresi içerisinde görev alan, askerlik hizmetinde bulunanlar ve devletin yönetim birimlerinde görev alanlar, yönetenler (askeriler) olarak adlandırılmıştır. Vergiden muaf olan bu kesim yaptıkları hizmetlere göre seyfiye, ilmiye ve kalemiye adı verilen gruplara ayrılmıştır. Seyfiye sınıfı, asker ve idari görevler üstlenmiş, ilmiye sınıfı eğitim ve yargı işlerinden sorumluken kalemiye sınıfı ise bürokrasi, diplomasi ve mali işlerden sorumlu olmuştur.

Bu yapının;

- I. padişahın yetkilerinden taviz verdiği,
- II. devlet yönetiminin kolaylaştığı,
- III. toplumda sosyal tabakalaşmanın oluştuğu

durumlarından hangilerine zemin hazırladığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

4 XV ve XVI. yüzyıllarda Osmanlı Devleti'nde;

- ◆ Ünlü matematikçi ve gök bilimci Ali Kuşçu Fatih Sultan Mehmet tarafından İstanbul'a davet edilerek Ayasofya Medresesi'ne müderris olarak atanmıştır.
- ◆ Fatih ve Kanuni Dönemi'nde medreseler geliştirilerek hadis araştırmaları için Darülhadis, tıp eğitimi için Darültıp, Kur'an'ın okunması ve ezberlenmesi için Darülkurra gibi ihtisas medreseleri kurulmuştur.

Buna göre;

- I. Farklı alanlarda bilimsel çalışmalar yapılmıştır.
- II. Osmanlı Devleti'nin ilk üniversitesi Ayasofya Medresesi'dir.
- III. Türk dünyasının yetiştirdiği bilim insanlarına değer verilmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

1 Fatih'in ölümünden sonra II. Bayezid tahta geçmiş ancak kardeşi Cem de kendisini Bursa'da hükümdar ilan etmiştir. Devşirmelerin desteklediği II. Bayezid ve Türk beylerinin desteklediği Cem arasındaki mücadeleler sırasında Cem önce Karamanoğullarına ardından da Memlûklulara sığınmıştır. Cem'in Rodos şövalyelerine sığınması ve buradan da önce Fransa'nın ardından da papanın eline geçmesi taht kavgasını farklı bir boyuta taşırken bu olay aynı zamanda Osmanlı'ya Yükselme Dönemi içinde Duraklama Dönemi yaşatmıştır.

Buna göre Cem Sultan Olayı'nın aşağıdaki durumlardan hangisine yol açtığı söylenemez?

- A) Ülke yönetiminde çekişmelerin ve ayrılıkların yaşanmasına
- B) İç sorunun devletlerarası bir sorun hâline gelmesine
- C) Taht değişikliğinin yaşanmasına
- D) Fetih hareketlerinin durmasına
- E) Yabancı devletlerin Sultan Cem'i Osmanlı'ya karşı silah olarak kullanmasına

2 Patrik Gennadios'a göre İstanbul, Bizans'ın son günlerinde fakir ve nüfusu azalmış bir harabeler şehrine dönüşmüştür. Fetihten sonra Fatih, harap ve terk edilmiş şehri, imparatorluğunun çeşitli köşelerinden getirdiği Türk, Rum, Ermeni ve Yahudilerin iskân yoluyla kısa zamanda yeniden canlandırmış çıkardığı bir fermanla tüccar, zanaatkarlar ve bilim adamlarını İstanbul'a davet etmiştir. Fatih'ten sonraki dönemlerde de aynı siyaset takip edilmiş ve İstanbul hızla büyüyerek fetihten yüzyıl sonra en az 400 binlik bir nüfusla Avrupa'nın en büyük şehri olmuştur.

Fatih'in bu faaliyetleriyle;

- I. İstanbul'u bilim ve kültür merkezi yapma,
- II. fetihleri hızlandırma,
- III. İstanbul'u dünya merkezi hâline getirme

amaçlarından hangilerini gerçekleştirmeye çalıştığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

3 ve 4. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

II. Mehmet'in bizzat planladığı kuşatma, yeni bir teknik anlayış çerçevesinde gerçekleşti. Sur boyunun uzun olması, kalabalık bir ordu ile yapılacak muhasarada İstanbul'u savunanlar için bir dezavantaj teşkil etmiştir. II. Mehmet'in bu durumu değerlendirdiği ve planlarını da ona göre yaptığı anlaşılmalıdır. Daha önceki tecrübelerinin ışığı altında uzun sürecek bir abluka hareketinin faydalı olmayacağı ve Avrupa'dan gelebilecek askerî ve maddi yardımlara gereken zamanı kazandıracağı hesaplanmış, bir an önce şehrin ele geçirilmesi hedeflenmiştir. II. Mehmet öncelikle top ateşiyle surları tahrip etmeyi ve Bizans'ın moralini bozmayı amaçlamıştır. Edirnekapı-Topkapı hattının, surların en zayıf bölümü olduğu anlaşılmalı ve ordunun en seçkin askerleri bu cephede mevzilendirilmiştir. Ağır toplar ve büyük top bu surların karşısına konulmuştur.

3 Verilen metne gelebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Fetih Gerçekleşiyor
- B) II. Mehmet'in Fetih Planı
- C) İstanbul Fethi'nin Nedenleri
- D) Fetihle Gelen Teşkilatlanma
- E) Fetih ve Avrupalı Devletler

4 Buna göre II. Mehmet'in İstanbul'un fethi için;

- I. stratejik,
- II. yıpratma,
- III. psikolojik

stratejilerinden hangilerini planladığı söylenebilir?

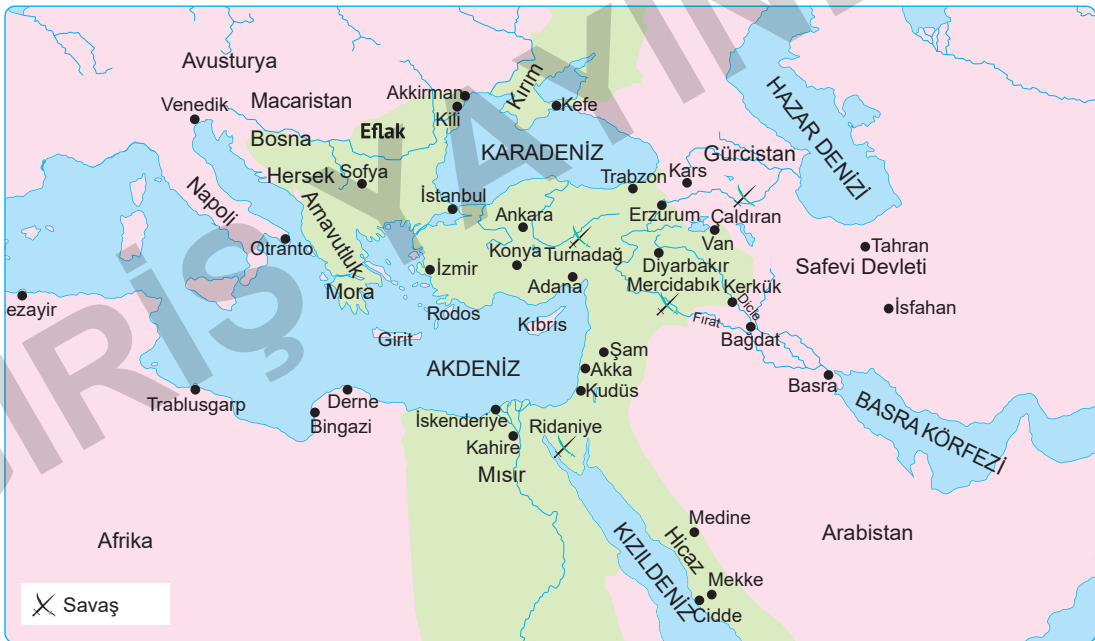
- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

1

Fatih ve II. Bayezid Dönemi Osmanlı Devleti

Yavuz Sultan Selim Dönemi

Haritalar incelendiğinde Yavuz Sultan Selim Dönemi'ni diğer dönemlerden ayıran özellikler arasında;

- I. fetihlerin tamamıyla doğuya yönelik olması,
- II. Anadolu'da Türk siyasi birliğinin kesin olarak sağlanması,
- III. Balkanlarda yeni yerlerin fethedilmesi

gelişmelerinden hangileri gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

1 Divan-ı Hümâyün Osmanlı Devleti'nin en yüksek idari ve siyasi kurumudur. Her millet ve dinden insanın mahalli kadılıklarda halledemedikleri davalarını getirdikleri son karar yeridir. Fatih Sultan Mehmet Dönemi'nden itibaren Divan-ı Hümâyün bir danışma meclisi niteliğine dönüşmüştür.

Buna göre Divan-ı Hümâyün'un danışma meclisine dönüştüğüne aşağıdakilerden hangisi kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Fatih'e kadar divan toplantıları her gün yapılırken bu dönemden itibaren haftada dört güne indirilmesi
- B) Divan-ı Hümâyün başkanlığının sadrazama bırakılması
- C) Üyelerinin çoğunun devşirme kökenli olması
- D) Üyelerinin sadece kendi alanlarında yetkili olması
- E) Kurumun fetva yetkisinin olmaması

2 Topkapı Sarayı 1465-1478 yılları arasında Fatih Sultan Mehmet tarafından bugün Sarayburnu denilen mevkide yaptırılmıştır. Fatih gerek İstanbul'u dünyanın siyasi ve ekonomi merkezi hâline getirme gerekse Türk devlet kültüründe var olan sosyal devlet anlayışını yansıtmaya düşüncesiyle İstanbul'da büyük bir imar ve kalkındırma projesi başlatmıştır. Bu projenin önemli bir adımı da şehir kültürünün oluşumu ve gelişiminde örnek bir model olan Topkapı Sarayı'dır.

Buna göre Fatih'in İstanbul'un dünyanın siyasi ve ekonomi merkezi olduğunu yansıtmak amacıyla yaptırdığı Topkapı Sarayı aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Cihan hâkimiyetinin ve gücün
- B) Ordunun büyüklüğünün
- C) Türk mimari tarzının özgünlüğünün
- D) Hukuk devleti olduğunun
- E) Sanata önem veren bir padişah olduğunun

3 ve 4. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

Osmanlı Devleti kuruluşunda taht mücadelelerine sahne olmamıştır ancak daha Osman Bey Dönemi'nde amcası Dündar Bey'in taht iddiasında bulunması üzerine Dündar Bey meselesi ortadan kaldırılmıştır. Ankara Savaşı'nın ardından Yıldırım Bayezid'in çocukları arasında taht mücadelesinin yaşandığı Fetret Devri'nde Osmanlı Devleti yıkılma tehlikesi geçirmiştir. Fatih Sultan Mehmet bu sarsıntıların bir daha yaşanmaması için kardeş katlini çıkardığı kanunname ile hukuki bir statüye kavuşturmuştur. Kardeş katlinin meşrulaştırılması, Osmanlıları bütün Türk tarihi içerisinde farklı bir konuma taşımıştır. Bu sayede önceki Türk devletlerinde olduğu gibi Osmanlı Devleti'nde bölünme yaşanmamıştır. Osmanlılar bu sayede Avrupa'ya karşı üstünlük kurmuştur. Olumsuz bir hadise, yani kardeş katli, 600 yıl devam edecek büyük bir devletin gerçekleşmesindeki en önemli köşe taşlarından birisidir.

3 Her yönüyle eleştirilen kardeş katlinin doğru bir uygulama olduğunu anlatan yukarıdaki görüş bu düşüncesini aşağıdaki hangi ilkeye dayandırmıştır?

- A) Tarihi olaylar değerlendirilirken gerçekleştiği dönemin şartları dikkate alınarak değerlendirilmelidir.
- B) Kardeş katli ilk Türk devletlerinden itibaren görülen bir uygulamadır.
- C) Tarihi belgeler yoruma muhtaçtır.
- D) Geçmişte yaşanan bir olay bugünün değer yargılarıyla ele alınmalıdır.
- E) Geçmişte yaşanan her olayın bir doğruluk payı vardır.

4 Türk tarihinin bir sorunu olan kardeş katli meselesinin yaşanmasında;

- I. belirli bir veraset sisteminin olmaması,
- II. velayetlik kurumunun oluşturulmaması,
- III. Türk toplumunun her zaman güçlüden yana olması

durumlarından hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

1

Osmanlı siyasetnamelerinin en eskilerinden biri İdris-i Bitlisi'nin Farsça kaleme aldığı "Kanûn-ı Şâhenşâhî" adlı eserinde: "Padişahlar kendine ve halkına kerim ve cömert olmalıdır. Kendine cömert olmayan sultanlar da halkına karşı keremsiz olur. Halkın iyi idaresi önemli bir iştir ve zarurettir. Böylece halkın sevgisi kazanılır ve memleket selamet içinde kalır; sultanın da saltanatı uzun ömürlü olur. Halkın nefretine maruz kalan hükümdarlar ise payidar olamaz. Halkı gözetmenin en doğru yolu onlardan güçleri oranında vergi alınmasıdır. Halktan aşırı talepte bulunmak ülkenin harap olmasına, halkın perişanlığına yol açar. Aşırı vergi almakla halkı zayıflatmak, sultanın gücünün azalmasına sebep olur, bu da devleti zayıflatır, düşmanı ise güçlendirir. Halk, meyve veren ağaç gibidir, ona ne kadar masraf yapılırsa karşılığı kat kat alınır.

Buna göre Osmanlı'da siyasetname geleneği ile ilgili;

- I. Ahlâki ilkelere dayanarak öğüt veren, yol gösteren öğretici manzum eserlerdir.
- II. Başta padişah olmak üzere yüksek makamlı devlet idarecilerine nasihat eden bir üslup kullanılmıştır.
- III. Siyasetnameler güçlü bir devletin ortaya çıkmasının temel şartı olarak yöneticilerin halka adil davranması gerektiğini göstermiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) II ve III D) I, II ve III E) I ve III

2

Devletin devamlılığında padişah ve tek hanedan yani Osmanoğulları'nın rolü çok büyüktür. Eski Türk devlet geleneğine göre ülke, hanedanın ortak malı kabul edilirdi. Bu anlayışı sürdüren Osmanlılarda da padişah, hanedanın erkek üyelerinden biri olmalıydı. Tahta geçiş konusunda kesin bir kural olmadığından hanedanın erkek üyeleri arasında taht mücadelesi yaşanabilirdi. Halkıyla iyi ilişkiler kuran Osmanlı Hanedanı'nı saltanat yılları boyunca değiştirmeyi kimse istemezdi. Bazı padişahlar tahttan indirilmişse de hanedanın hâkimiyeti hiçbir zaman değişmezdi. Bütün devlet işleri padişahın kontrolündeydi ve kanunlar mutlaka padişahın emri olarak çıkardı. Çünkü devletin kurucusu, mülkün sahibi padişahı. Padişah ölünce yaptığı bütün icraatlar, atamalar geçerliliğini yitirirdi. Öyle ki yeni padişah, beratları yenilemezse vezir dâhil hiçbir yöneticinin yetkisi meşru sayılmazdı.

Buna göre;

- I. Osmanlılarda devlet düzeni, otoritenin karar birliğine ve saltanatın dokunulmazlık inancına dayalıdır.
- II. Ülkenin ve devletin tek sahibi padişaktır prensibinin korunması devletin istikrarını sağlamıştır.
- III. Taht değişikliği yaşansa da devletin mutlak hâkimi Osmanlı hanedanıdır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

3

Osmanlı Devleti'nin en önemli şahsiyetlerinden biri olup şeyhülislamlık makamı olmak üzere 60 yıl Osmanlı Devleti'ne hizmet eden "Ebussuud Efendi" çoğu mektuplardan oluşan "Münşe'at'ında": "Padişahların affediciler olmalarını, sultanların daire-i adliye sistemine (hukuk içinde kalmaları) İ'layı Kelimetullah idealine (İslamiyet'i yaymak) ve Allah'a karşı yerini ve sorumluluğunu bilmeleri gerektiğini ifade etmiştir.

Buna göre Münşe'at'ta Osmanlı padişahlarının;

- I. güzel ahlak sahibi olması ve adaletten ayrılmaması,
- II. hükümdarlığın Allah'ın emaneti olduğunu unutmuyarak hoşgöründen ayrılmaması,
- III. zulüm ve haksızlık yapmaması ve insaf çizgisinden ayrılmaması

vasıflarından hangilerini taşıması gerektiğinden söz edilmiştir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

1 Osmanlı Devleti fethettiği yerlerdeki gayrimüslim halka karşı ılımlı bir anlayışla yaklaşmıştır. Aynı zamanda fethe-dilen bölgelerin Türkleştirmesini ve İslamlaşmasını sağ-layan Osmanlı Klasik Çağ'da nüfusun %41'ini oluşturan Hristiyanlarla %1'ini oluşturan Yahudileri Osmanlı milleti olarak kabul etmiştir. Gayrimüslimler Osmanlı Devleti bünyesinde siyasi, sosyal, dini haklarını korumuşlardır. Kendileri için oluşturulmuş şehir ve mahallelerde yaşamış ve kendi mahkemelerinde yargılanma imkânı verilmiştir.

Buna göre Osmanlıların fethettikleri topraklarda;

I. İstimalet, II. İskân, III. Millet

sistemlerinden hangilerinin uygulandığı söylenebilir?

- A) I ve II B) II ve III C) Yalnız III
D) I, II ve III E) I ve III

2 Osmanlı Devleti fethettiği bir şehirde;

- ◆ İlk olarak ana kiliseyi camiye çevirmesi
- ◆ İkinci adım olarak şehre kadı ve subaşı tayin etmesi
- ◆ Şehre Türk Müslüman nüfusu yerleştirmesi
- ◆ Şehirdeki Müslüman ve gayrimüslim reaya ile askeri sınıfı ayrı ayrı tahrir defterine kaydetmesi

gibi faaliyetler yürütmüştür.

Buna göre fethedilen şehirlerde aşağıdaki politika-lardan hangisinin uygulandığı söylenemez?

- A) Türkleştirme ve İslamlaştırma
B) Devletin resmi bir parçası hâline getirme
C) İslam kültürünü yansıtma
D) Hukuk ve güvenlik işlerini düzenleme
E) Yerli halkı asimile etme

3

OSMANLI ŞEHİR HAYATI

Panayır ve Şenlikler

Osmanlı panayır ve şenliklerinde ülkenin çeşitli bölgelerinden gelenler hem ürünlerini satarlar hem de bir arada dayanışma kültürünü yaşatırlardı. Meddah, orta oyunu, Karagöz, havai fişek, hokkabazlık, cambazlık oyunlarında gösteriler yapılırdı.

Mutfak Kültürü

Osmanlı şehir ve mahalle kültüründe kendine özgü bir yemek kültürü bulunmaktadır. Yemekler, gümüş sini (tepsi) üzerinde servis edilmiştir. Yere oturarak yemek yeme, Osmanlı Devleti'nde adettendi.

Dini Törenler

Osmanlı'da dini törenler günlük hayata yansımıştır. Sürre alayı, kadir alayı, mevlit, amin alayı semazenlerin dini musiki eşliğindeki mevlevi ayinleri önemli din törenlerindendi.

Buna göre Osmanlı şehirlerindeki yaşam ile ilgili;

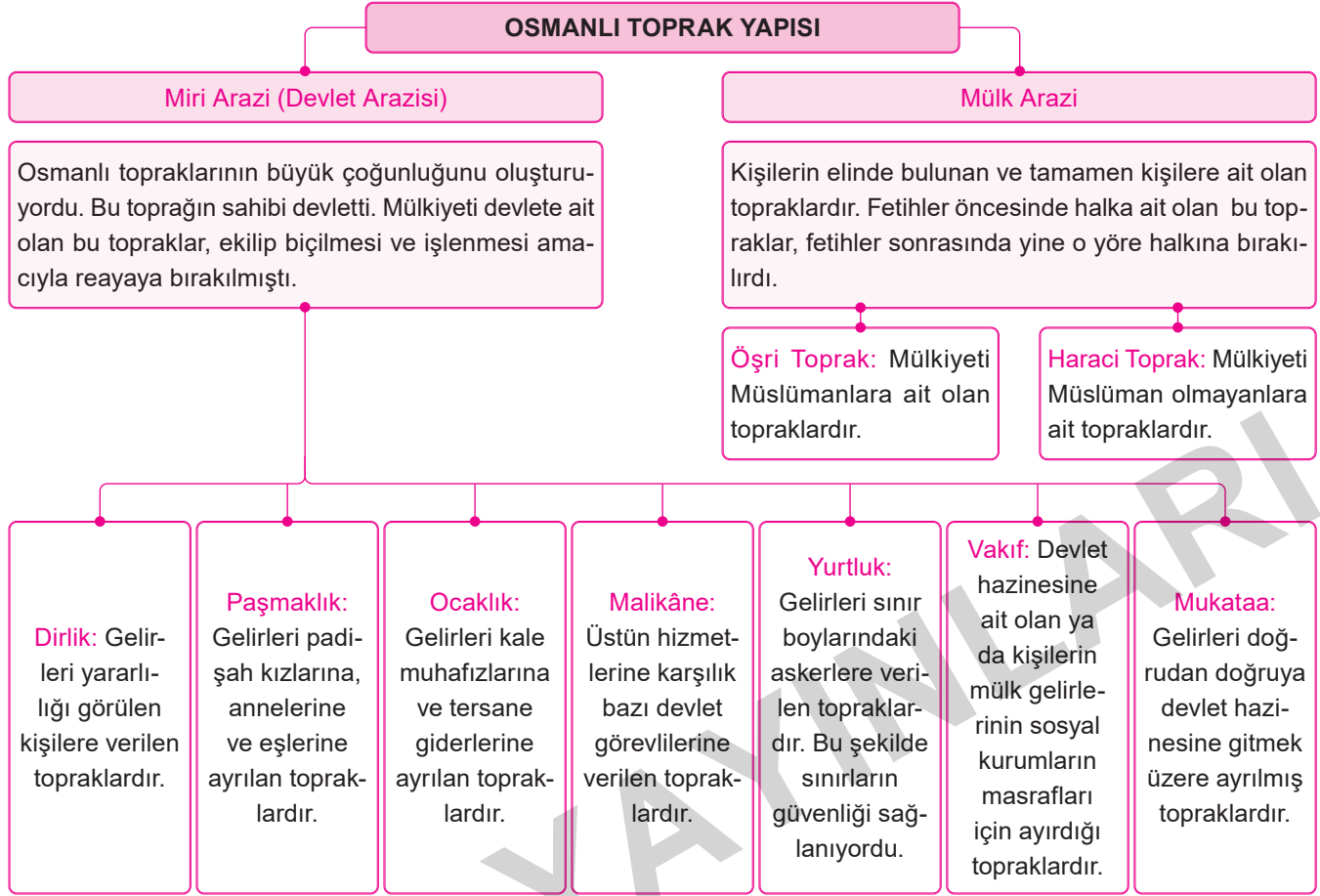
- I. Çok kültürlü bir sosyal hayat bulunmaktadır.
II. Bireyler arasında sosyal bağları güçlendiren etkinlikler düzenlenmektedir.
III. İnançların tazelenmesinde yönelik faaliyetler bulunmaktadır.
IV. Gelenekçi yemek kültürü yaşatılmaktadır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III B) I, II, III ve IV C) II ve III D) I ve IV E) Yalnız I

1 ve 2. soruları aşağıdaki şemaya göre cevaplayınız.

1 Buna göre Osmanlı toprak sistemi ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Osmanlı'da toprakların büyük çoğunluğu devlete ait topraklardır.
- B) Osmanlı toprak sisteminde gerektiğinde satılabileceği başkasına devredileceği ve miras bırakılabileceği, toprak çeşidi de bulunmaktaydı.
- C) Devlet en çok harici topraklardan gelir elde etmektedir.
- D) Mülk topraklarda kişi toprağını istediği şekilde tasarruf etme hakkına sahiptir.
- E) Osmanlı toprakları uygulanan sistemle farklı geniş kaynaklarına bölünmüştür.

2 Buna göre Miri arazi ile ilgili;

- I. kullanım şartlarının belirli kurallara göre belirlenmesi,
- II. gelirlerinin kullanımına göre bölümlere ayrılması,
- III. Türk İslam devletlerinin toprak sisteminden faydalanılması,
- IV. kullanma hakkının toprağı işlemek koşuluyla üzerinde yaşayan halka bırakılması

özelliklerinden hangileri söylenebilir?

- A) I, II ve III
- B) I, II ve IV
- C) III ve IV
- D) Yalnız II
- E) II, III ve IV

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 5'inci maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde bandrol taşıması zorunlu değildir.

İvedik Organize Sanayi 1518 Sok. Matbaacılar Sitesi
Mat-Sit İş Merkezi No.:2/20 Yenimahalle / ANKARA
Telefon: 0 312 384 20 33 Belgegeçer: 0312 342 23 58
WhatsApp: 0505 099 24 84
www.giris yayinlari.com | girisyayinlari@gmail.com

